

Zápis z 23. porady národní sítě IMPEL spojené s 39. poradou skupiny pro mezinárodní spolupráci

**Zápis z 23. porady národní sítě IMPEL spojené s 39. poradou skupiny pro
mezinárodní spolupráci**

konané dne 2. 6. 2016

Přítomni: dle prezenční listiny

Lenka Němcová přivítala přítomné účastníky a seznámila je s programem porady.

**Informace o předsednictví ČR ve Visegrádské skupině, Agenda EU 2016.
Dvoustranná spolupráce – Petra Ptáčková, MŽP**

ČR předsedá Visegrádské skupině od 1. července 2015 do 30. června 2016, v únoru 2016 již uběhlo 25 let od jejího založení, Od 1. 7. 2016 převezme předsednictví Polsko. Ve dnech 12. – 13. 5. 2016 se konalo Zasedání ministrů životního prostředí zemí V4+, kde hlavními tématy byly oběhové hospodářství, biodiverzita a problematika sucha. Prioritami Polského předsednictví Visegrádské skupiny budou klimatické změny, ochrana ovzduší a udržitelné hospodaření se zdroji. Zasedání ministrů životního prostředí V4+ se očekává v říjnu 2016. Hlavními tématy mezinárodní environmentální agendy 2016 je klima – přijetí Pařížské dohody + COP 22 Maroko, 2. Zasedání Environmentálního shromáždění OSN, 8. Ministerská konference ŽP pro Evropu, PRES MKOD a PŘES Karpatská úmluva.

Agenda EU 2016

- Legislativa EU v oblasti ochrany přírody – vyhodnocení proběhlého Fitness Checku
- Sdělení Environmental Implementation Review (EIR)
 - o Možnosti zlepšení implementace legislativy v oblasti ŽP
 - o Vyhodnocení mezery v implementaci u jednotlivých ČS, diskuse ministrů ŽP

Rada EU

2016 předsednictví Nizozemsko a Slovensko

Pokračování projednávání směrnice NEC (národní emisní stropy), reforma systému EU ETS, balíček oběhové ekonomiky, Minamatský balíček

Dvoustranná spolupráce

Setkání ministra ŽP ČR s velvyslanci v únoru 2016

CZ – DE spolupráce – pracovní skupina pro klima, setkání ministrů, 15. Zasedání CZ-DE Společné komise pro životní prostředí

CZ – AT spolupráce – setkání ministrů ŽP, 2. Zasedání CZ – AT skupiny pro ŽP

CZ – PL spolupráce – setkání ministrů ŽP, G2G CZ – PL, CZ – PL pracovní skupina EIA, CZ – PL pracovní skupina pro ochranu ovzduší

CZ – SE spolupráce – seminář odpadové hospodářství, setkání ministrů ŽP, Seminář V4+ Švédsko „Smart Cities“

Infringementová řízení – Petra Galiová, MŽP

Řízení o předběžné otázce podle čl. 267 SFEU předkládají soudy členských států a míří na platnost nebo výklad předpisu, je jich tak 400 – 450 ročně. Může se jednat o přímý dopad na členský stát, prevenci nežádoucí úpravy nebo poukázání na špatnou úpravu jiných států. Členský stát může porušit právo tím, že netransponuje legislativu (včas), následuje nenotifikační řízení, pokud je proveden předpis nesprávně následuje věcné řízení a pokud je nesprávně aplikován, tak následuj také věcné řízení.

EU Pilot je „Nultá fáze“ infringementového řízení, je relativně neformální a flexibilní, jde o vyjasnění situace, kdy má EK podezření na porušování práva a EK je „paní řízení“. Jedná se o čtvrtinu řízení DG ENVI.

Řízení pro porušení povinnosti – podle čl. 258 – 260 SFEU má několik fází:

- Formální upozornění
- Odůvodněné stanovisko
- Žaloba
- Soudní rozhodnutí

V době uplynutí lhůty na odůvodněné stanovisko se fixuje stav, eventuálně druhá žaloba – sankční řízení, netranspoziční

Přímé žaloby, intervence

Žaloba proti orgánům Unie

- Lhůta 2 měsíce od doručení
- Nerozhoduje forma
- Komise může zahájit řízení, ztracené od počátku, ztráta možnosti se bránit

Intervence

- Zapojení do řízení jiných států
- Žádost o povolení vstupu
- Formálně jediná možnost získání spisu

Informace z CENIA – Jiří Valta, CENIA

Informační systém hodnocení nebezpečných vlastností odpadů (IS HNVO)- Systém byl na CENIA spuštěn a v současné době je veřejně dostupný k plnému použití. Speciální, řízený, přístup pro orgány státní správy je v současné době připravován na straně ISPOP. Spuštěn by měl být do konce června. Všichni uživatelé se do systému přihlašují stejným přihlašovacím jménem a heslem. Informační systém přepravy nebezpečných odpadů (IS ELPNO) - probíhá výběrové řízení, aktuálně probíhá hodnocení nabídek.

Evropské tematické středisko pro odpady a zelenou ekonomii ETC WMGE - v letošním roce dokončujeme Country Papers on Municipal Waste, a probíhá aktualizace evropských indikátorů pro produkci odpadů, elektroodpady a recyklace odpadů.

Společná konference IMPEL, ENPE, EUFJE a EnviCrimeNet , Lenka Němcová

EnviCrimeNetwork

Síť vznikla v roce 2011 a zabývá se hlavně nelegální přepravou odpadů, nelegální těžbou dřeva, nelegálním lovem a nelegálním zabíjením ptáků. Spolupráce je obtížná, zvláště z důvodu různě uspořádaných orgánů a agentur a odlišných prosazovacích strategiích v jednotlivých členských státech. Klíčové je sdílení informací a společná školení a je nutné ještě dále prohloubit spolupráci s Europolem.

ENPE

Evropská síť pro státní zástupce byla založena v roce 2012 a sdružuje státní zástupce. Státní zástupci potřebují zvláště zpětnou vazbu a sdílení informací. V rámci IMPEL projektu byla zřízena databáze pro státní zástupce s případy, které se týkají nelegální

přepravy odpadů, ale je velmi těžké sdílet informace, pokud nejsou v anglickém jazyce, je nutný překlad do AJ. V rámci sítě existují 4 skupiny

- chemické znečištění
- trestné činy v oblasti odpadů
- wildlife crime
- trestní stíhání a postih

EUFJE

Fórum EU pro soudce v oblasti ŽP bylo založeno v roce 2014 a cílem sítě je podporovat prosazování národního, evropského a mezinárodního práva ŽP a vzdělávání soudců v legislativě ŽP, výměnu soudních rozhodnutí a sdílení zkušeností.

Prezentace o Příručce pro určování sankcí za trestné činy v životním prostředí

Ian Dove z Nejvyššího soudu Anglie a Walesu informoval o Příručce pro určování sankcí za trestné činy v životním prostředí. Hlavním důvodem k jejímu vzniku bylo dosažení konzistence sankcí. V Příručce jsou sankce rozděleny pro nepovolené nakládání s odpady a jejich nelegální přeprav, nelegální vypouštění do vody, půdy a ovzduší a dále je příručka rozdělena zvlášť pro právnické a fyzické osoby. Sankce závisí na velikosti podniku –velký, střední, malý a mikro. Pro velmi velké organizace není příručka určena.

Krok 1 – kompenzace

Krok 2 – zabavení

Krok 3 - určení kategorie porušení zákona

Krok 4 -zařazení do kategorie

Krok 5 – určení ekonomického prospěchu z porušení zákona

Krok 6 – kontrola navrhované pokuty na základě obratu, zda je přiměřená k finančním prostředkům porušitele zákona

Krok 7 - další faktory zasluhující si úpravu pokuty

Krok 8 – zvážení jakýchkoli faktorů ke snížení pokuty, jako je např. spolupráce při vyšetřování

Krok 9 – snížení sankce za přiznání viny před soudem

Krok 10 – dodatečné rozhodnutí

Krok 11- celková výše

Prezentace státního zástupce Teodora Nita z Rumunska

V Rumunsku je nevyhovující legislativa pro ochranu proti nelegálnímu lovu zvířat. Rumunská legislativa také povoluje „lovcům“ využití velmi destruktivních zbraní, které v ostatních členských státech nejsou povoleny. Zvěř a ptáci jsou loveni bez jakéhokoli limitu, pak jsou zmrazeny a dodávány do luxusních restaurací v Itálii. Italský občan organizoval lov s účastí několika skupin italských lovců. Italští lovci dostali zbraně a velké množství neregistrované munice a také získali povolení k lovu. K tomu, aby toto povolení získali, bylo nutné, aby byli ve spojení s úředníkem z úřadu, který ho vydával. Vyšetřovatelé také chtěli zjistit, kdo Italům poskytl tak velké množství munice. Bylo zjištěno, že rumunský občan, vedoucí ve státní správě spolupracoval na dodávkách munice pro tyto účely, dále s Itálií spolupracovalo 6 rumunských občanů, ze Stráže loveckých fondů. Všem byly odposlouchávány hovory a bylo zjištěno, že podezřelý italský občan si koupil desítky tisíc nábojů, které byly neregistrované. Rumunský úředník dodal Italskému občanovi 37 loveckých zbraní, které také nebyly registrovány. Při jednom lovu italští občané vystříleli 400 – 500 nábojů. Ihned po lovu přijely mrazící vozy a ulovená zvěř a ptáci byli transportováni do restaurací v Itálii. Policie překvapila lovce, když uklízeli zbraně a chtěli opustit Rumunsko. Bylo zabaveno všech 37 zbraní a 45 000 nábojů, a vábničky. Lovci měly v autech 10 bažantů, 80 koroptví, 280 kusů neidentifikovaných ptáků, 1574 mražených skřivanů a 818 čerstvě ulovených, 140 křepelek, 12 motáků a 15 vran. Byl dán příkaz ke vzetí do vazby 3 italských občanů a 5 rumunských občanů, byli vzati do vazby, kde strávili 29 dní. Italští občané pak nesměli opustit Rumunsko po 30 dní, do termínu konání soudu. Italům bylo zabaveno neoprávněně získané zboží, zaplatili pokutu a byli vyhoštěni z Rumunska. Rumunský vysoký úředník byl propuštěn a dostal pokutu. O případ se velmi zajímala média a veřejnost se více začala zajímat o korupci v rámci policie a úřadů. V blízké budoucnosti dojde ke změně legislativy v oblasti lovu.

Zachrání prosazování a spravedlnost životní prostředí?, Michael Faure

Záleží na kvalitě regulace, prosazování obvykle přichází na samém konci regulačního řetězce, přestože je důležité případ uzavřít, ale je to závislé na předchozích krocích. Role práva životního prostředí je v podpoře kvality životního prostředí. Je nezbytné, aby se při prosazování využíval mix smart nástrojů.

Teorie:

- Arrow at al.: ekonomický růst nenahrazuje politiku životního prostředí
- Dasgupta: ne růst, ale regulace zvyšuje kvalitu
- Esty/Porter: klíčový je režim regulace

Není to ekonomický růst, který má za následek zvýšení kvality, ale technologické inovace a instituce (regulátoři).

Právo životního prostředí je částí „Smart mixu“, v USA se kvalita životního prostředí stále zvyšuje a je to výsledek regulace, ale regulace má i slabé stránky:

- Nedostatečně dynamická
- Může být v zajetí zájmových skupin
- Negarantuje 100 % prosazování
- Může být rychle zastaralá

Regulace nemůže fungovat v izolaci, ale pouze s podporou soukromé odpovědnosti a různých nástrojů, prosazování není cílem samo o sobě.

Tři možnosti jak měřit efektivitu v životním prostředí:

- Měření výkonu
 - o Inspekční činnost (např. počet inspekcí, nápravných opatření, pokut)
 - o Problém: výkon ≠ účinek (efektivita)
 - o Více ≠ lépe
- Měření souladu s legislativou
 - o Problémy
 - o Není perfektní spojení mezi souladem s legislativou a výsledky
 - o Je obtížné získat validní data o souladu s legislativou
 - o Raději se zaměřit na efektivní soulad s legislativou
 - o Obtížné interpretovat míru souladu s legislativou, muse se interpretovat kvalitativně
- Měření výsledků
 - o Zlepšení životního prostředí
 - o Problém – např. počasí, ekonomické podmínky
 - o Příklad prosazování – zvýšení počtu lososů
 - o Problém – kauzalita

Je dobré kombinovat všechny tyto typy měření.

Role EU

Smart prosazování je uvedeno v Doporučení minimálních kritérií pro inspekce životního prostředí (2001), ale je pouze nezávazného charakteru a pokusy učinit ho

závažným se nyní zastavily. Je potřeba rozvíjet nástroje a přístupy a spolupráci, sdílení dat a informací.

Informace o projektu EFFACE, Andrew Farmer, Institut pro evropskou politiku životního prostředí

Projekt probíhal od prosince 2012 do března 2016 a účastnilo se ho 11 evropských partnerů (univerzity a think tanky), včetně právníků ekonomů kriminologů a politologů. Cílem je rozvíjet politiku EU a bojovat proti kriminálním činům v životním prostředí. Projekt nahlížel na data o kriminálních činech z různých úhlů – členských států, mezinárodního, typů kriminality atd.. Slabou stránkou je nedostatek potřebných dat v mnoha oblastech kriminálních činů v ŽP, není zaveden sdílený systém dat na úrovni EU pro mnoho oblastí, snižování veřejných rozpočtů ohrožují sběr dat, vyšetřování atd.. „Smart prosazování“ záleží na získání dat, musí využívat přístupy na základě rizik a data přímo potřebná pro inspekce: co zkontrolovat, kde zkontrolovat a kdy zkontrolovat. Je nutné také mít přístup k datům o postihu (pokuty, soud). V dnešní době je velmi rychlý vývoj technologií a je snadnější data zasílat a podávat zprávy veřejnosti. Je možné využívat DNA analýzy u CITES případů, satelitní měření, drony atd.. Informace je nutné sbírat konkrétní cestou, s konkrétní frekvencí a analyzovat je běžnou cestou, protože informace, které jsou nyní k dispozici nejsou kompatibilní, aby mohly být sdíleny. Proč jsou data z různých členských států různá? Členské státy mají různé priority, flexibilitu ke sběru dat, různé cesty pro komunikaci s veřejností a rozdílnou historii. Co by tedy mělo být požadováno na úrovni EU? Technika pro sběr dat, jejich ukládání a transfer, zajištění kvality srovnatelnosti mezi členskými státy, legislativa může požadovat základní informace, které mají být dodány členskými státy, např. úroveň nesouladu s legislativou, rizika atd. Proto navrhuje, aby měly členské státy povinnost předávat data o počtu porušení legislativy, trestních stíháních a udělených pokutách za porušení národní legislativy, která byla implementována z evropské legislativy životního prostředí. Zajištění implementace legislativy EU je povinné, ale v mnoha případech je implementace nesprávná. Je nutné mít také informace, které by mohly varovat ostatní členské státy o přeshraničních kriminálních případech. Ve většině směrnic a nařízeních je uvedeno, že členské státy musí uložit efektivní, přiměřenou a odrazující pokutu, ale

- Kolik pokut bylo uděleno (podle různých zákonů)?
- Jaké máme důkazy, že byly odrazující?
- Jaké je měření, že je pokuta přiměřená?

Role EU by měla spočívat v požadavcích v legislativě na zlepšení dat, ale také v poskytování podpory členským státům k umožnění zajištění dat a dát těmto datům přidanou hodnotu.

Projekt DOTCOM Waste

Jednalo se o projekt hrazený EU, který byl určený pro celníky, státní zástupce, inspekce ŽP, agentury ŽP, přístavní úřady a věnoval se boji proti kriminalitě v oblasti odpadů. V rámci projektu proběhla školení, byly vypracovány analýzy rizik a příklady dobré praxe při zjišťování a vyšetřování nelegálního obchodu s odpady v Evropě, Číně a severní Africe. Byly vypracovány školící programy a nástroje včetně materiálů. Byla vybudována knihovna, kde je možné nalézt různé příručky, školící programy a

materiály k nelegální přepravě odpadů zpracované různými organizacemi – IMPEL, Europol, Interpol, OECD, Basilejská konvence atd.. Knihovnu lze nalézt na webové stránce: <http://www.dotcomwaste.eu/resources/dotcomlibrary/>

Aktuality z Fóra ECHA – Oldřich Jarolím

O. Jarolím v první části prezentace představil aktuální informace z fóra pro výměnu informací o prosazování Evropské agentury pro chemické látky (ECHA), zejména z posledního plenárního zasedání. V další části se věnoval tematickým projektům v oblasti chemických látek, kterým se věnuje ČIŽP a které z velké části souvisí z činností výše uvedeného fóra ECHA. Poslední informace se týkala obecných poznatků z kontrol chemických předpisů ČIŽP v roce 2015. Více informací je možné nalézt v prezentaci, která je uložena na webových stránkách ČIŽP www.cizp.cz – ČIŽP – mezinárodní aktivity – IMPEL – prezentace z porad mezinárodní skupiny.

Workshop v rámci projektu IMPEL Enforcement Action TFS – Jitka Jenšovská

Konference se účastnilo celkem 40 zástupců inspekcí a agentur životního prostředí z celkem 25 členských států ES. Konference se účastnilo rovněž několik zástupců policie a státních zastupitelství. V rámci projektu proběhly kontroly přeshraniční přepravy odpadů v blízkosti přechodů sousedních států, kontroly u odesílatelů odpadů a ve sběrných dvorech ve 22 členských zemích. Proběhla informace o projektu ve Švédsku. Sebrané elektroodpady se v místě skladování před předáním oprávněnému zpracovateli označí miniaturním „čipem“, který zaznamenávají mýtné brány na hlavních silničních tazích. Tímto způsobem byly vysledovány trasy, kudy se odcizené elektroodpady ve velkém vyvázejí hlavně do sousedních zemí.

Úvodní prezentací k nim byl příspěvek kolegy Ulricha Jeltze (DE), který informoval o tom, jak v Německu probíhají kontroly přeprav automobilových náhradních dílů a podle jakých kritérií by se tyto díly měly klasifikovat jako zboží, případně jako odpad.

Následovala prezentace Pádraiga O'Shea (SEPA) o možnostech omezení ilegálních vývozu odpadní elektroniky. Součástí workshopu byly i praktické ukázky možnosti testování funkčnosti některých typů elektrospotřebičů (varná konvice, PC,...).

Druhý den konference zahájila Katharina Aiblinger-Madersbacher (DE) informací o průběhu pravidelných rakousko-německých kontrol v Dolním Bavorsku.

Workshop pokračoval praktickým cvičením – účastníci byli rozděleni do 4 skupin a měli posoudit případ, který předložil státní zástupce UK Haward McCann. Jednalo se o opakované vývozy použité elektroniky a dalších komodit do Nigerie, Ghany, Pobřeží slonoviny a Nigeru. Tento případ řešili celníci a pracovníci agentury v březnu letošního roku.

Projekty Experience of Derogation a DTRT Permit jsou zaměřené na aplikaci Směrnice o průmyslových emisích v praxi (EID) – Helena Kameníčková

Projekt Experience of Derogations se týká zkušeností členských zemí s udělováním odchylek od úrovně emisí, odpovídajícím nejlepším dostupným technikám (BAT), stanoveným rozhodnutím Evropské Komise (EK). Dle článku 15 odst. 4 EID mohou členské země udělit odchylky od stanovených limitů v případě, že jejich plnění by vedlo k nepřiměřeným nákladům, a to vzhledem k zeměpisné poloze nebo k technické charakteristice daného zařízení. Vzhledem k tomu, že nebyl vydán EK žádný postup, jakým způsobem odchylky udělovat, postupují členské země v této věci rozdílně. Cílem projektu je zjistit jednotlivé přístupy členských zemí, porovnat je a na základě diskuse (workshopu) stanovit optimální proces (ve formě příručky) pro udělování odchylek včetně jejich kontroly (význam pro inspekční činnost).

Projekt DTRT PERMITING je zaměřen na uplatnění metody Environmetálního inspekčního cyklu při vydávání povolení zaměřených na ochranu životního prostředí (používaný termín environmentální povolení). Jedná se o tříletý projekt jehož cílem je porovnat dosavadní zkušenosti z povolovacího procesu a z inspekci jednotlivých zařízení, a na základě diskuse (workshopu) navrhnout optimální proces pro vydávání IP (využití pro nově přistupující země k EU – Slovinsko, Turecko ...) a pro přezkum závazných podmínek v návaznosti na kontrolní činnost.

IED Implementační projekt, schůzka expertního týmu pro průmysl a ovzduší – Tomáš Augustin, ČIŽP, OI Brno

Na začátku jednání bylo představeno Federální ministerstvo životního prostředí a dominantní témata v legislativním procesu, které se týkají IED jsou povinné hodnoty emisních limitů na základě závěrů o BAT, zvláště možné výjimky, základní zpráva, inspekce životního prostředí. Povinný emisní limit na základě závěrů BAT reprezentuje velký progres pro prevenci a kontrolu znečištění ovzduší v rámci EU. Stávající hodnoty emisních limitů byly většinou stanoveny v souladu s existujícími BREF = očekávají mnoho změn co se týká emisních limitů. Pravidla pro environmentální inspekce značí velký pokrok pro Německo na národní úrovni. V minulosti byly přístupy k inspekci rozdílné v různých spolkových zemích, obecně inspekce byly omezeny finančními a personálními škrty. Následně některé zemské úřady podstatně navýšily své personální obsazení z důvodu splnění nových požadavků vyplývajících z IED pro inspekce životního prostředí.

IED projekt

V rámci projektu již byly ukončeny témata o hodnocení rizik nedodržení, inspekční zpráva a řešení při zavření/úpadku zařízení. Novými rozpracovanými tématy jsou BREFy, vlastní monitoring a reporting a nástroje. V tomto roce v rámci projektu proběhne diskuse nad prioritními tématy a dohodnutí postupu, jak pokračovat v rámci jednotlivých pracovních skupin a diskuse nad budoucí strukturou projektu. Byly tak stanoveny nové pracovní priority, na kterých by se v další fázi projektu mělo pracovat: vzájemné společné inspekce, definice, horizontální aspekty povolení. Další schůzka projektového týmu se uskuteční v Nizozemí 30. 6. – 1. 7. 2016. Vzájemná pilotní inspekce proběhne předběžně za účasti Nizozemí, Španělska, Estonska a Belgie.

Hlavními směry činnosti expertního týmu v následujících letech jsou:

- Cesta k implementaci BAT, nad rámec BAT, záležitosti týkající se praktického provádění BAT/BREF

- Dodržování ustanovení IED za účelem dosažení standardů v kvalitě ovzduší v oblastech s vysokou hustotou průmyslu, aplikace rozsahu hodnot emisních limitů ve vztahu ke SKO, porušení SKO v městských centrech ve vztahu k regulaci průmyslu
- Minimální rozsah základní zprávy se zaměřením na znečištění půdy a podzemních vod
- Minimální rozsah zdrojů pro IED inspekce témata ve vztahu k identifikovanému vysokému riziku, pokrytí všech relevantních složek, pokrytí všech nebo jen některých aspektů, používání kontrolních listů ve vztahu ke kritériím rizik, ohlášená – neohlášená inspekce
- Monitoring, vlastní monitoring provozovatele a reporting, rozdílné frekvence pro měření emisí, nedostatek monitorovacích stanic ovzduší, monitoring půdy a podzemní vody
- Zdroje – nedostatek odborných znalostí na nejnížší úrovni, nedostatek vyškoleného personálu, možné řešení pro překonání nedostatku zdrojů
- Regulační výzvy, průmyslový hluk, zápach (zemědělství a průmysl), znečištění způsobené IED zemědělskými aktivitami

Možné projekty v reakci na výzvy:

- Zelené označování výrobků pro minimalizování vlivu na ŽP
- Udržitelný rozvoj průmyslových činností
- Zápach z intenzivního zemědělství
- Detekce úniků a jejich náprava
- Pojištění plnění – ostatní prosazovací akce vedle pokut

Dne 26.5.2016 proběhla schůzka vedoucího expertní skupiny pro průmysl a ovzduší s EK.